

DECYZJA RADY (WPZiB) 2022/847**z dnia 30 maja 2022 r.****dotycząca wspierania wysiłków na rzecz zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji oraz nielegalnemu handlowi nimi, a także zwalczania tych zjawisk, oraz ich skutkom w Amerykach**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 28 ust. 1 i art. 31 ust. 1,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 19 listopada 2018 r. Rada przyjęła strategię UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) oraz amunicji do tych rodzajów broni, zatytułowaną „Zabezpieczenie broni, ochrona obywateli” (zwaną dalej „strategią UE dotyczącą BSiL”), w której określono wytyczne działań Unii w dziedzinie broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL).
- (2) Na szczeblu regionalnym strategia UE dotycząca BSiL zobowiązuje Unię i jej państwa członkowskie do zapewnienia wsparcia innym państwom w poprawie zarządzania zapasami i zwiększeniu ich bezpieczeństwa poprzez wzmocnienie krajowych ram prawnych i administracyjnych oraz wzmocnienie instytucji, które regulują legalne dostawy i zarządzanie zapasami BSiL i amunicji na potrzeby obronności i bezpieczeństwa.
- (3) W strategii UE dotyczącej BSiL odnotowano, że Unia przeanalizuje możliwości synergii z zainteresowanymi państwami i organizacjami regionalnymi w Amerykach, aby zmniejszyć nielegalne rozprzestrzenianie BSiL i nielegalny handel tego rodzaju bronią, a także aby zmniejszyć przemoc zbrojną i aktywność przestępczą.
- (4) Ameryka Łacińska i Karaiby są poważnie dotknięte rozprzestrzenianiem się i nadmiernym gromadzeniem BSiL. Półkula amerykańska nadal jest jednym z regionów świata, w których panuje największa przemoc. Zgodnie z najnowszym globalnym badaniem dotyczącym zabójstw przeprowadzonym przez Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przemocności (UNODC) w 2017 r. w regionie tym odnotowano wskaźnik 17,2 zabójstw na 100 000 mieszkańców, czyli prawie trzykrotność średniej światowej. Zdecydowana większość zabójstw popełniana jest przy użyciu broni palnej, co czyni walkę z rozprzestrzenianiem i nielegalnym handlem broni i amunicji oraz zapobieganie im jednym z priorytetów w międzyamerykańskim programie działań.
- (5) Zgodnie ze strategią UE dotyczącą BSiL, Unia zintensyfikuje dialog i współpracę z organizacjami regionalnymi zajmującymi się kontrolą BSiL, dostosowując swoje działania do regionalnych strategii i planów działania.
- (6) Organizacja Państw Amerykańskich (OPA) jest sekretariatem Międzyamerykańskiej konwencji przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych i innych powiązanych materiałów oraz nielegalnemu handlowi nimi (CIFTA), a także koordynuje i wdraża regionalne inicjatywy na rzecz zwalczania nielegalnej BSiL w Amerykach.
- (7) Unia wcześniej popierała działania OPA na mocy decyzji Rady (WPZiB) 2018/2010 ⁽¹⁾ dotyczącej wspierania działań na rzecz przeciwdziałania nielegalnemu rozprzestrzenianiu BSiL i amunicji oraz nielegalnemu handlowi nimi, a także ich skutkom w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach. W związku z tym Unia postanowiła finansować tę inicjatywę właśnie po to, aby ograniczyć przemoc zbrojną i działalność przestępczą.

⁽¹⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2018/2010 z dnia 17 grudnia 2018 r. wspierająca przeciwdziałanie nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji do tych rodzajów broni oraz nielegalnemu handlowi nimi, a także ich skutkom, w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach w ramach strategii UE przeciwko nielegalnej broni palnej, strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni zatytułowanej „Zabezpieczenie broni, ochrona obywateli” (Dz.U. L 322 z 18.12.2018, s. 27).

- (8) W dniu 30 czerwca 2018 r. podczas trzeciej konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) poświęconej przeglądowi postępów w realizacji programu działania ONZ przeciwko nielegalnej broni strzeleckiej i lekkiej przyjęto dokument końcowy, w którym państwa ponownie zobowiązały się do zapobiegania przenikaniu BSiL oraz do zwalczania tego zjawiska. Państwa potwierdziły swoją wolę kontynuowania współpracy międzynarodowej i zacieśnienia współpracy regionalnej poprzez poprawę koordynacji, konsultacji, wymiany informacji i współpracy operacyjnej, z udziałem właściwych organizacji regionalnych i subregionalnych, a także organów ścigania, organów kontroli granicznej oraz organów wydających zezwolenia na wywóz i przywóz.
- (9) Zgodnie z Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 zwalczanie nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką jest niezbędne, aby osiągnąć wiele celów zrównoważonego rozwoju, w tym celów związanych z pokojem, sprawiedliwością i solidnymi instytucjami, zmniejszaniem ubóstwa, wzrostem gospodarczym, zdrowiem, równouprawieniem płci oraz bezpieczeństwem miast. Dlatego też w ramach jej celu zrównoważonego rozwoju nr 16.4 wszystkie państwa zobowiązały się, że znacznie ograniczą nielegalne przepływy finansowe i przepływy broni.
- (10) W swoim planie działań na rzecz rozbrojenia, zatytułowanym „Zabezpieczenie naszej wspólnej przyszłości”, przedstawionym w dniu 24 maja 2018 r., Sekretarz Generalny ONZ wezwał do zajęcia się problemem nadmiernego gromadzenia broni konwencjonalnej i nielegalnego handlu tą bronią oraz do wspierania krajowego podejścia do kwestii broni strzeleckiej.
- (11) Faza druga (Faza II), będąca kontynuacją wcześniejszych wysiłków Unii, nadal opiera się na paradygmacie multilateralizmu i synergii między Unią a OPA oraz uzupełnia globalne działania Unii w tej dziedzinie, koncentrując się na regionie poważnie dotkniętym rozprzestrzenieniem BSiL, jej nadmiernym gromadzeniem i handlem nią,

PRZYMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Z myślą o realizacji strategii UE dotyczącej BSiL celem niniejszej decyzji jest zajęcie się przemocą zbrojną w obu Amerykach. W tym celu Unia finansuje projekt opisany w załączniku, którego celem jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni palnej i amunicji oraz nielegalnemu handlowi nimi, a także zapobieganie używaniu broni palnej w społecznościach zagrożonych niestabilnością.
2. Zgodnie z ust. 1 cele niniejszej decyzji są następujące:
 - a) wzmocnienie krajowych ram regulacyjnych dotyczących broni palnej, z uwzględnieniem międzynarodowych norm i dobrych praktyk;
 - b) poprawa zdolności operacyjnej organów krajowych w zakresie znakowania, śledzenia, przechowywania i niszczenia broni palnej;
 - c) optymalizacja kontroli broni strzeleckiej poprzez zastosowanie regionalnego mechanizmu komunikacji w sprawie legalnych transferów broni palnej i amunicji (MCTA);
 - d) wzmocnienie odporności społeczności na przemoc z użyciem broni palnej i ograniczenie dostępu do nielegalnej lub niepożądananej broni palnej;
 - e) opracowanie planu działania w zakresie broni palnej w Ameryce Środkowej, aby wyposażyc kraje w praktyczne narzędzie zarządzania poprzez podejście regionalne, skoordynowane i oparte na dowodach.
3. Szczegółowy opis projektu znajduje się w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

1. Za wykonanie niniejszej decyzji odpowiada Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (WP).
2. Techniczne wykonanie projektu, o którym mowa w art. 1, przeprowadza OPA.
3. OPA wykonuje swoje zadania pod kierownictwem WP. W tym celu WP dokonuje niezbędnych ustaleń z OPA.

Artykuł 3

1. Finansowa kwota odniesienia na realizację finansowanego przez Unię projektu wynosi 4 240 906 EUR.
2. Wydatkami pokrywanymi z kwoty odniesienia określonej w ust. 1 zarządza się zgodnie z procedurami i zasadami mającymi zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.
3. Komisja nadzoruje właściwe zarządzanie wydatkami, o których mowa w ust. 1. W tym celu Komisja zawiera z OPA niezbędną umowę o udzielenie dotacji. Umowa o udzielenie dotacji przewiduje, że OPA musi zapewnić, aby wkład Unii był wyeksponowany stosownie do jego wielkości.
4. Komisja dokłada starań, aby umowę o udzielenie dotacji, o której mowa w ust. 3, zawarto możliwie szybko po wejściu w życie niniejszej decyzji. Komisja informuje Radę o wszelkich związanych z tym trudnościach oraz o dacie zawarcia umowy o udzielenie dotacji.

Artykuł 4

1. WP przekazuje Radzie informacje na temat wykonania niniejszej decyzji oparte na regularnych sprawozdaniach przygotowywanych przez OPA. Sprawozdania te stanowią podstawę oceny przeprowadzanej przez Radę.
2. Komisja składa sprawozdania z aspektów finansowych projektu, o którym mowa w art. 1.

Artykuł 5

1. Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem przyjęcia.
2. Niniejsza decyzja wygasa po upływie 36 miesięcy od daty zawarcia umowy o udzielenie dotacji, o której mowa w art. 3 ust. 3. Niniejsza decyzja wygasa sześć miesięcy po dniu jej wejścia w życie, jeżeli żadna umowa nie zostanie zawarta w tym sześciomiesięcznym okresie.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 maja 2022 r.

W imieniu Rady
Przewodnicząca
C. COLONNA

ZAŁĄCZNIK

DOKUMENT PROJEKTOWY

PRZECIWDZIAŁANIE NIELEGALNEMU ROZPRZESTRZENIANIU BRONI STRZELECKIEJ I LEKKIEJ ORAZ AMUNICJI DO TYCH RODZAJÓW BRONI I HANDLU NIMI ORAZ ICH SKUTKOM W AMERYKACH

1. Kontekst

Ameryki są jednym z regionów świata najbardziej dotkniętych przemocą zbrojną: w 2017 r. odnotowano tam najwyższy regionalny wskaźnik zabójstw – 17,2 zabójstw na 100 000 mieszkańców, podczas gdy światowa średnia wyniosła 6,1 na 100 000 mieszkańców ⁽¹⁾. Łatwy dostęp do broni palnej i jej dostępność w wielu krajach są kluczowymi czynnikami uzasadniającymi te wskaźniki. Prawie 75 % zabójstw w regionie jest popełnianych przy użyciu broni palnej ⁽²⁾. Region ten jest również jednym z głównych miejsc przeznaczenia w przypadku broni będącej przedmiotem nielegalnego handlu bronią palną ⁽³⁾.

To w dużej mierze ze względu na te negatywne tendencje walka z rozprzestrzenianiem broni palnej i nielegalnym handlem tą bronią stały się priorytetem w programie na rzecz bezpieczeństwa obywateli w regionie. Państwa Ameryk podkreśliły znaczenie koordynacji i strategii transgranicznych, biorąc pod uwagę coraz większą złożoność i umiędzynarodowienie organizacji przestępczych. Zobowiązanie to przełożyło się na podpisanie w 1997 r. Międzyamerykańskiej konwencji przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych i innych powiązanych materiałów oraz nielegalnemu handlowi nimi (CIFTA), która jest pierwszą wiążącą umową regionalną tego rodzaju. CIFTA została ratyfikowana przez 31 z 34 państw członkowskich Organizacji Państw Amerykańskich (OPA) i jest podstawowym narzędziem służącym rozwiązaniu problemu nielegalnego handlu bronią strzelecką w regionie.

Jednak pomimo cennych wysiłków władz krajowych państwa nadal nie są w stanie w pełni wdrożyć CIFTA. Złożoność przestępczości zorganizowanej, która kontroluje handel bronią w regionie, w tym specjalizacja działań, struktury koordynacyjne i umiędzynarodowienie operacji, stanowi poważne wyzwanie dla zdolności państw do prowadzenia dochodzeń w sprawie tych przestępstw i ich ścigania. Państwa mają również trudności z przestrzeganiem innych protokołów i wdrażaniem strategii, które mogłyby ograniczyć rozprzestrzenianie i dostępność broni palnej. Siły wojskowe i siły bezpieczeństwa nie wdrażają systematycznie protokołów zarządzania zapasami, co zwiększa prawdopodobieństwo przenikania broni palnej i amunicji na nielegalny rynek, a także ryzyko nieplanowanych wybuchów w magazynach. Znakowanie, prowadzenie rejestrów i śledzenie broni palnej są niekonsekwentne w regionie, co uniemożliwia prowadzenie dochodzeń w sprawach karnych, które mogłyby odkryć pochodzenie broni palnej, łącząc ją z wieloma miejscami przestępstwa oraz ujawnić sieci nielegalnego handlu. Brak przepisów krajowych odzwierciedlających obowiązki zawarte w CIFTA i zobowiązujących do tych działań zagraża kontynuacji i trwałości tych praktyk.

Na innym poziomie większość regionu nadal stoi w obliczu wyzwań związanych z propagowaniem dobrobytu swoich społeczności, dotkniętych wysokim poziomem ubóstwa, bezrobociem i brakiem dostępu do usług publicznych, obok innych względów, które stawiają je w trudnej sytuacji. Istnieje większe prawdopodobieństwo, że członkowie tych społeczności będą ofiarami lub sprawcami przemocy zbrojnej. W związku z tym, aby nie dopuścić do powtarzania się cykli przemocy, nie wystarczy skupić się wyłącznie na polityce kontroli broni. Należy zająć się tymi czynnikami ryzyka i wzmocnić odporność członków społeczności. Połączenie polityki represyjnej i prewencyjnej ma zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia poziomu przemocy zbrojnej w regionie. Aby odpowiedzieć na te wyzwania, w 2019 r. państwa członkowskie OPA zatwierdziły pierwszy plan działania dla tej półkuli mający na celu ukierunkowanie opracowywania polityk publicznych na rzecz zapobiegania umyślnym zabójstwom i ograniczania ich liczby, z uwzględnieniem ram międzyamerykańskiego programu na rzecz zapobiegania przemocy i przestępczości. Plan działania zawiera 28 zaleceń dotyczących: (1) tworzenia, rozpowszechniania i wykorzystywania informacji i dowodów naukowych; (2) opracowywania i wdrażania polityk prewencyjnych oraz (3) wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

W tym kontekście od 2007 r. Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA wspiera kraje Ameryk w celu poprawy ich zdolności do wypełniania obowiązków ⁽⁴⁾ i mandatów wynikających z CIFTA ustanowionych w celu zapobiegania przemocy i przestępstwom, zwłaszcza wśród grup społecznych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Po pięciu latach przerwy, w 2019 r., departament ten ponownie aktywował swoje programy operacyjne przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Projekt „Przeciwdziałanie nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni strzeleckiej i lekkiej (BSiL) i amunicji do tych rodzajów broni oraz nielegalnemu handlowi nimi, a także ich skutkom w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach” rozpoczął się w 2019 r. i zakończył w 2021 r. Jest to kompleksowa inicjatywa w zakresie kontroli zbrojeń wdrażana w ramach programu pomocy na rzecz kontroli broni i amunicji (PACAM) Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego OPA. Uwzględ-

⁽¹⁾ UNODC, Global Study on Homicide (Globalna analiza na temat zabójstw). 2019. <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html>.

⁽²⁾ Ibid.

⁽³⁾ Według Global Study of Firearms Trafficking (Globalna analiza na temat nielegalnego handlu bronią palną) to w Ameryce Środkowej i Południowej oraz w Azji Zachodniej znajduje się 80 % miejsc przeznaczenia w przypadku broni będącej przedmiotem nielegalnego handlu bronią palną (UNODC, 2020).

⁽⁴⁾ W latach 2007–2015 Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA wdrażał inicjatywy w ramach programu pomocy na rzecz kontroli broni i amunicji w regionie (PACAM). Skorzystało z nich 25 państw członkowskich OPA – oznakowano ponad 290 000 sztuk broni palnej oraz zniszczono dalszych 60 000 sztuk broni i ponad 1 700 ton amunicji w całym regionie.

nia wnioski wyciągnięte z poprzednich działań i wykorzystuje te pozytywne wyniki, by czynić dalsze postępy we wdrażaniu mandatów regionalnych dotyczących CIFTA i zapobiegania przestępczości. Pandemia COVID-19 i środki ograniczające przyjęte przez państwa w celu zaradzenia tej sytuacji miały jednak bezpośredni wpływ na realizację projektu, zwłaszcza tych działań, które muszą być wykonywane na miejscu, obejmujących bezpośrednie szkolenie urzędników i nadzór nad nimi (np. niszczenie i znakowanie BSiL). Ponadto zmniejszyła się zdolność rządów do współpracy i uczestnictwa w działaniach w ramach projektu, ponieważ wysiłki przekierowano, by zaradzić bezprecedensowemu kryzysowi sanitarnemu. W związku z tym zakres projektu musiał zostać dostosowany, co miało pewien wpływ na oczekiwane wyniki.

Biorąc pod uwagę te wyzwania, w połączeniu z rosnącymi potrzebami państw (które nie miały zostać w pełni zaspokojone w ramach trzyletniej inicjatywy), etap II projektu będzie nadal zapewniał kompleksowe wsparcie dla tych państw, z myślą o odpowiedzialności za te procesy na szczeblu krajowym. Doświadczenia Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego OPA pokazują, że konieczne jest stałe wsparcie, aby utrzymać postępy w zakresie kontroli broni palnej oraz zapobiegania przemocy z użyciem broni palnej i przestępczości z użyciem broni palnej, w związku z czym ten nowy etap będzie uwzględniał znaczenie długoterminowych strategii na rzecz zapewnienia znaczących i trwałych zmian w polityce i warunkach bezpieczeństwa.

2. Podejście techniczne

Podczas etapu II Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA będzie nadal inwestować w całościowe podejście łączące aspekty represyjne i prewencyjne z działaniami normatywnymi i operacyjnymi, aby rozwiązać złożoną kwestię przemocy zbrojnej i nielegalnego handlu w regionie. Jak wykazano w innych regionach, nowoczesne, spójne i harmonijne ramy prawne, zgodne z międzynarodowymi ramami normatywnymi, stanowią podstawę skutecznej polityki kontroli broni palnej. Zmianom legislacyjnym musi towarzyszyć poprawa zdolności państw do wprowadzania w życie i wdrażania prawa. W związku z tym dzięki współpracy w tych dwóch sferach projekt będzie mógł jednocześnie zaspokajać potrzeby państw i propagować długoterminowe i trwałe zmiany. Te działania mające na celu wzmocnienie kontroli broni palnej i ograniczenie jej dostępności zostaną uzupełnione podejściem zapobiegawczym mającym na celu zmniejszenie popytu w społecznościach, które są silnie dotknięte przemocą zbrojną, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania przemocy ze względu na płęć związanej z niewłaściwym wykorzystywaniem broni palnej. Działania mające na celu propagowanie bezpiecznych praktyk wśród członków społeczności, a także rozwiązywanie konfliktów, pomoc ofiarom i osobom z doświadczeniem przemocy oraz dobrowolne oddawanie BSiL i amunicji do broni mają na celu zwiększenie odporności społeczności na przemoc zbrojną.

Zgodnie z proponowaną koncepcją tego projektu Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA, za pośrednictwem PACAM, przejmie rolę agencji koordynującej i wdrażającej poprzez podejście oparte na współpracy z innymi agencjami w tej dziedzinie i organami krajowymi. Korzystając z forów politycznych i kanałów komunikacji OPA, Departament Bezpieczeństwa Publicznego wskaże państwa regionu, które potrzebują wsparcia, i będzie współpracować z nimi w ramach konkretnych umów niezbędnych do skonsolidowania pomocy. W ramach projektu zapewniane będzie specjalne i dostosowane do potrzeb wsparcie dla poszczególnych państw, gdyż mogą one nie mieć takich samych potrzeb i braków. Nie wszystkie z nich będą wspierane we wszystkich komponentach projektu. Zamiast tego Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA będzie nadal stosować poprzednie udane podejście stosowane w ramach PACAM: mapowanie i identyfikowanie potrzeb każdego państwa, angażowanie władz i opracowanie planu pomocy oraz rozmieszczanie misji. Ponadto, biorąc pod uwagę wnioski wyciągnięte z dostosowania działań w ramach projektu w czasie pandemii, Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA będzie dążyć do optymalizacji zasobów poprzez wykorzystanie, w miarę możliwości, wirtualnego środowiska i narzędzi technologicznych.

Z uwagi na różny wpływ przemocy zbrojnej na kobiety, mężczyzn, dziewczęta i chłopców oraz na grupy ludności znajdujące się w trudnej sytuacji etap II będzie także nadal przewidywał perspektywę płci i praw człowieka. Obejmuje to włączanie kobiet na wszystkich szczeblach realizacji projektu oraz zachęcanie do bardziej równego udziału kobiet w działaniach w ramach projektu jako beneficjentów interwencji. Ponadto działania na rzecz zapobiegania przemocy będą się koncentrować przede wszystkim na konieczności zapewnienia kobietom i dziewczętom bezpieczeństwa i ochrony w ramach ich społeczności oraz zapewnienia im udziału w poszukiwaniu rozwiązań dla tych wyzwań, a także na włączaniu elementów skupiających się wyłącznie na zwalczaniu przemocy ze względu na płęć.

3. Cel ogólny

Wzmocnienie zdolności państw członkowskich OPA do walki z przemocą zbrojną w regionie poprzez wspieranie środków mających na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni palnej i amunicji oraz nielegalnemu handlowi nimi, a także zapobieganie obecności broni palnej w społecznościach najbardziej dotkniętych problemem dostępności broni palnej.

4. Opis strategii interwencji w ramach projektów

Cel nr 1: Wzmocnienie krajowych ram regulacyjnych dotyczących broni palnej, z uwzględnieniem międzynarodowych norm i dobrych praktyk

Działania

- Wskazanie państw, którym w pierwszej kolejności należy udzielić pomocy w przeglądzie legislacyjnym, na podstawie oceny potrzeb i z uwzględnieniem państw, do których skierowane są operacyjne elementy projektu;
- Pomoc techniczna dla państw w przeglądzie prawodawstwa i ram normatywnych z uwzględnieniem norm międzynarodowych oraz wewnętrzna harmonizacja mandatów, a także uwzględnienie perspektywy płci;
- Opracowanie regionalnych standardów w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami oraz niszczenia BSiL i amunicji;
- Opracowanie zaleceń regionalnych w celu zapobiegania przemocy ze względu na płeć związanej z niewłaściwym wykorzystywaniem broni palnej;
- Rozwój elektronicznej bazy danych w celu ułatwienia dostępu do norm dotyczących broni palnej i innych odpowiednich wytycznych (np. CIFTA, wzorcowe prawodawstwo, MOSAIC i IATG) w celu ułatwienia dostępu do norm i korzystania z nich w różnych obszarach dotyczących kontroli broni palnej dzięki wyszukiwarce i kategoryzacji norm za pomocą znaczników, które umożliwiłyby użytkownikom szybkie znalezienie wszystkich powiązanych przepisów w danym obszarze zainteresowania.

Wyniki

- Pomoc legislacyjna udzielona co najmniej sześciu państwom regionu w celu poprawy krajowych ram normatywnych dotyczących broni palnej, z uwzględnieniem norm międzynarodowych i perspektywy płci;
- Opracowanie i rozpowszechnienie we wszystkich państwach członkowskich OPA regionalnych norm bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami;
- Opracowanie i rozpowszechnienie we wszystkich państwach członkowskich OPA regionalnych norm dotyczących niszczenia BSiL i amunicji;
- Opracowanie i rozpowszechnienie we wszystkich państwach członkowskich OPA regionalnych zaleceń dotyczących zapobiegania przemocy ze względu na płeć związanej z niewłaściwym wykorzystaniem broni palnej;
- Stworzenie i udostępnienie państwom do użytkowania elektronicznej bazy danych zawierającej normy i wytyczne dotyczące BSiL.

Cel nr 2: Poprawa zdolności operacyjnej organów krajowych w zakresie znakowania, śledzenia, przechowywania i niszczenia broni palnej

Działania

- Opracowywanie i zapewnianie pracownikom krajowym specjalistycznych szkoleń w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami, znakowania i rejestrowania oraz niszczenia BSiL i amunicji. Organizowane będą regionalne warsztaty szkoleniowe, podczas których personel będzie również w stanie dzielić się dobrymi praktykami i usprawniać współpracę, oraz kursy krajowe ukierunkowane na konkretne potrzeby każdego państwa;
- Zaawansowane szkolenie w zakresie niszczenia amunicji wybuchowej dla techników z państw objętych projektem we współpracy z hiszpańskim Ministerstwem Obrony;
- Pomoc techniczna i zasoby techniczne na rzecz wdrożenia krajowych planów niszczenia broni oraz przestarzałej, zajętej lub nadmiarowej amunicji;
- Pomoc techniczna i wsparcie techniczne w zakresie znakowania broni palnej oraz prowadzenia rejestrów, w tym zapewnienie niezbędnego sprzętu;
- Opracowanie planów w zakresie zrównoważoności z państwami otrzymującymi wsparcie w ramach projektu.

Wyniki

- Przeprowadzenie procesów niszczenia broni palnej i amunicji w co najmniej dziesięciu państwach, w tym zniszczenie co najmniej 150 ton amunicji oraz 35 000 sztuk BSiL zajętych, przestarzałych, niebezpiecznych lub nadmiarowych

- Przeszkolenie co najmniej 200 pracowników krajowych w zakresie niszczenia BSiL i amunicji;
- Udzielenie co najmniej dwunastu państw pomocy technicznej w zakresie znakowania i prowadzenia rejestrów broni palnej;
- Przeszkolenie co najmniej 150 pracowników krajowych w zakresie znakowania i prowadzenia rejestrów;
- Modernizacja krajowych systemów rejestracji broni palnej w co najmniej trzech państwach;
- Poprawa bezpieczeństwa zapasów instytucjonalnych w co najmniej dziesięciu państwach;
- Zrealizowanie dwóch regionalnych seminariów na temat dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami, z przyznaniem certyfikatu co najmniej 80 urzędnikom z co najmniej piętnastu państw;
- Przyznanie co najmniej 45 pracownikom z dziesięciu państw certyfikatu technika ds. niszczenia amunicji wybuchowej do poziomu 3 (EOD Level 3);
- Stworzenie i udostępnienie dla państw wspieranych w ramach projektu narzędzi i wytycznych dotyczących opracowywania krajowych planów działania;
- Opracowanie krajowych planów działania i ich zatwierdzenie przez organy krajowe dla co najmniej 20 % państw otrzymujących pomoc.

Cel nr 3: Optymalizacja kontroli broni strzeleckiej poprzez wykorzystanie narzędzi informatycznych

Działania

- Programowanie elektronicznego systemu na potrzeby regionalnego mechanizmu komunikacji w zakresie legalnego transferu broni palnej i amunicji (MCTA) – regionalnego mechanizmu powiadamiania i wymiany informacji na temat legalnego transferu broni palnej, którego ramy i wymogi techniczne zostały opracowane podczas etapu I. Odzwierciedla on pozytywne doświadczenia Unii Europejskiej i umożliwi państwom szybką identyfikację słabych punktów i zagrożeń związanych z przenikaniem broni palnej w ramach międzynarodowego legalnego handlu bronią palną i informowanie o nich. Biorąc pod uwagę, że prawie 50 % państw regionu nie posiada elektronicznego krajowego systemu licencjonowania, zbadana zostanie możliwość zaprogramowania systemu w sposób umożliwiający państwom korzystanie z niego jako systemów krajowych;
- Wdrożenie systemu elektronicznego MCTA jako etapu pilotażowego, w połączeniu ze szkoleniem organów krajowych, oraz wprowadzenie niezbędnych korekt;
- Modernizacja wirtualnej społeczności wymiany informacji, opracowanej podczas etapu I, aby stała się platformą wiedzy na temat broni palnej na tej półkuli, z funkcjami takimi jak (i) automatyczne przekazywanie i śledzenie danych dotyczących systemu kontroli broni palnej oraz stan wdrożenia CIFTA; (ii) repozytorium organów krajowych; (iii) panel służący wizualizacji statusu i kompleksowości systemu kontroli broni palnej;
- Aktualizacja i rozszerzenie oprogramowania do kontroli wykazu BSiL i amunicji na państwa regionu, które mogą korzystać z tego rozwiązania informatycznego opracowanego podczas etapu I.

Wyniki

- Zaprogramowanie i wdrożenie systemu elektronicznego na potrzeby regionalnego mechanizmu komunikacji w zakresie legalnego transferu broni palnej i amunicji (MCTA), w ramach projektu pilotażowego, w pięciu państwach;
- Ulepszenie oprogramowania do kontroli wykazu BSiL i amunicji, w oparciu o informacje zwrotne od użytkowników, i wdrożenie go w co najmniej czterech państwach;
- Stworzenie platformy wiedzy na temat broni palnej na tej półkuli wraz z rejestracją punktów kontaktowych dla co najmniej piętnastu państw;
- Organizowanie dwa razy w roku spotkań krajowych punktów kontaktowych w celu wspierania dialogu i współpracy.

Cel nr 4: Wzmocnienie odporności społeczności na przemoc z użyciem broni palnej i ograniczenie dostępu do nielegalnej i niepożądananej broni palnej

Działania

- Rozszerzenie metodyki programu OASIS co najmniej na kolejną społeczność silnie dotkniętą przemocą z użyciem broni palnej. OASIS dąży do propagowania społecznie odpowiedzialnych zachowań w społecznościach poważnie dotkniętych przemocą z użyciem broni palnej. Program obejmuje wstępną ocenę społeczności oraz dostępne mechanizmy zapobiegania przemocy i udzielania pomocy ofiarom. OASIS oferuje codzienne zajęcia pozalekcyjne dla zagrożonej młodzieży oraz szkolenia dla lokalnych zainteresowanych stron w społecznościach w zakresie zapobiegania przemocy i pomocy ofiarom;

- Utworzenie lokalnego centrum referencyjnego pomocy ofiarom, rodzinom i świadkom przemocy i przestępstw popełnionych przy użyciu broni palnej w celu przerwania cyklu przemocy;
- Opracowanie regionalnego programu szkoleniowego w celu zapobiegania przemocy ze względu na płeć i zwalczania jej;
- Opracowanie i realizacja co najmniej dwóch lokalnych kampanii zbierania broni, w tym opracowanie i wdrożenie strategii edukacyjnych mających na celu uwrażliwienie ludności i zachęcanie do dobrowolnego zdawania broni. Kampanie te uwypuklą związek między przemocą ze względu na płeć a niewłaściwym wykorzystaniem broni palnej, ponieważ większość ofiar przemocy ze względu na płeć została zastraszona lub zabita z jej użyciem ⁽⁵⁾;
- Wspieranie władz krajowych i lokalnych w gromadzeniu, przechowywaniu, przewozie i niszczeniu zebranej BSiL i amunicji. Będzie to realizowane w koordynacji z działaniami prowadzonymi w ramach celu nr 2 projektu, by optymalizować zasoby.

Wyniki

- Poprawa zdolności co najmniej dwóch zagrożonych społeczności w zakresie wspierania zagrożonej młodzieży, udzielania pomocy ofiarom i osobom, które doświadczyły przemocy, oraz zapobiegania przemocy z użyciem broni palnej;
- Poprawa umiejętności życiowych co najmniej 160 uczniów z dwóch zagrożonych społeczności dzięki szkoleniom i codziennym zajęciom pozaszkolnym;
- Przeszkolenie co najmniej 150 decydentów politycznych, urzędników rządowych, usługodawców, społeczników, nauczycieli, rodziców i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w zakresie zapobiegania i eliminowania przemocy ze względu na płeć oraz pomocy ofiarom;
- Utworzenie i uruchomienie ośrodka dla ofiar przemocy, rodzin i świadków;
- Opracowanie i przeprowadzenie co najmniej dwóch lokalnych kampanii zbierania broni.

Cel nr 5: Opracowanie planu działania w zakresie broni palnej w Ameryce Środkowej, aby wyposażyć państwa w praktyczne narzędzie zarządzania poprzez podejście regionalne, skoordynowane i oparte na dowodach

Działania

- Opracowanie metodyki przygotowania planu działania dla Ameryki Środkowej, w porozumieniu z ekspertami w tej dziedzinie oraz przy zatwierdzaniu przez państwa;
- Opracowanie oceny potrzeb w porozumieniu z rządami Ameryki Środkowej;
- Opracowanie projektu planu działania dotyczącego broni palnej w Ameryce Środkowej, z uwzględnieniem oceny potrzeb, międzynarodowych ram prawnych i dobrych praktyk;
- Zatwierdzenie projektu planu działania poprzez rundę konsultacji z państwami i zainteresowanymi stronami; oraz
- Komunikacja zewnętrzna i działania informacyjne mające na celu zmobilizowanie partnerów do wspierania realizacji planu działania dotyczącego broni palnej w Ameryce Środkowej.

Wyniki

- Przygotowanie metodyki opracowania planu działania i jej zatwierdzenie wraz z zainteresowanymi stronami;
- Opracowanie oceny potrzeb w celu określenia głównych zagrożeń, luk, słabych punktów i priorytetów państw Ameryki Środkowej;
- Zorganizowanie dwóch warsztatów w celu zebrania uwag i informacji zwrotnych na temat projektu planu działania dotyczącego broni palnej w Ameryce Środkowej, z udziałem organów krajowych i organizacji działających w tej dziedzinie;
- Opracowanie planu działania dla Ameryki Środkowej i przedstawienie go państwom regionu;
- Przygotowanie kampanii informacyjnej w celu rozpowszechnienia planu działania w zakresie broni palnej w Ameryce Środkowej, uzyskania dla niego aprobaty politycznej i uzyskania poparcia partnerów dla jego realizacji.

⁽⁵⁾ <https://unoda-web.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/07/MOSAIC-06.10-2017EV1.0.pdf>.

5. Okres obowiązywania

Całkowity szacowany czas trwania kompleksowego regionalnego etapu II wyniesie 36 miesięcy.

6. Wykonawcza jednostka techniczna

Techniczną realizację tego programu powierzono Departamentowi Bezpieczeństwa Publicznego Sekretariatu Generalnego Organizacji Państw Amerykańskich. Departament znajduje się w korzystnej sytuacji, jeśli chodzi o wspieranie państw Ameryk, ponieważ pełni podwójną funkcję: współsekretariatu technicznego CIFTA oraz organu technicznego i operacyjnego OPA w tej kwestii. W tej funkcji departament zrealizował projekty i programy wspierające państwa członkowskie OPA w wypełnianiu ich zobowiązań dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa krajowych zapasów broni palnej, wdrożenia środków legislacyjnych, tak aby nielegalne wytwarzanie broni palnej i nielegalny handel nią były uznawane za przestępstwa w prawie krajowym, wprowadzenia obowiązku znakowania broni palnej oraz wymiany z innymi sygnatariuszami CIFTA informacji na temat śledzenia i schematów funkcjonowania nielegalnego handlu. Żadna inna organizacja regionalna lub subregionalna, obejmująca wszystkie terytoria Ameryk, nie ma wystarczających wpływów politycznych, wiedzy technicznej lub zasięgu geograficznego, aby móc udzielać wsparcia i pomocy wszystkim państwom amerykańskim.

Podczas etapu II Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA będzie również kontynuować koordynację i współpracę z innymi instytucjami i organizacjami podczas realizacji projektu. Departament zaangażował wiele z nich w etap I i oczekuje dalszej współpracy w konkretnych kwestiach w celu propagowania tej inicjatywy w regionie. Podmioty te to między innymi: regionalny ośrodek ONZ na rzecz pokoju i rozbrojenia w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach (UNLIREC), Karaibska Agencja Wykonawcza ds. Przestępczości i Bezpieczeństwa (CARICOM IMPACS), Międzyamerykańska Rada Obrony, zespół doradczy ds. zarządzania amunicją przy Międzynarodowym Centrum Rozminowywania w Celach Humanitarnych w Genewie (AMAT-GICHD), Golden West Humanitarian Foundation, Interpol, Departament Stanu USA oraz Centrum Szkoleniowe Rozminowywania w Celach Humanitarnych przy Departamencie Obrony USA. Departament Bezpieczeństwa Publicznego koncentruje się na nawiązaniu bliskich stosunków ze wszystkimi tymi innymi podmiotami również działającymi w tej dziedzinie, aby zmaksymalizować korzyści płynące z działania dzięki wykorzystaniu uzupełniającej wiedzy fachowej tych organizacji. W szczególności podczas etapu II departament będzie dążyć do zacieśnienia współpracy z organizacjami subregionalnymi, takimi jak CARICOM-IMPACS i SICA (System Integracji Środkowoamerykańskiej), aby wspierać realizację planu działania w zakresie broni palnej na Karaibach, a także koordynować opracowywanie planu działania w zakresie broni palnej w Ameryce Środkowej.

7. Przydatność

A. „Zabezpieczanie broni, ochrona obywateli”: Strategia UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni, przyjęta przez Radę 19 listopada 2018 r.

Cele, działania i oczekiwane wyniki tego projektu są dostosowane do celów i podejścia strategii Unii Europejskiej „Zabezpieczanie broni, ochrona obywateli”. W związku z tym Rada Unii Europejskiej postanowiła finansować etap I tej inicjatywy właśnie po to, by promować multilateralizm i synergie między Unią Europejską a OPA w celu ograniczenia przemocy zbrojnej i działalności przestępczej. Rada rozważyła również priorytety określone w strategii. Etap II, będący kontynuacją tych wysiłków, nadal opiera się na tym paradygmacie i podejściu oraz uzupełnia globalne działania Unii Europejskiej w tej dziedzinie, koncentrując się na regionie poważnie dotkniętym rozprzestrzenianiem BSiL, jej nadmiernym gromadzeniem i nielegalnym handlem nią.

Etap II odzwierciedla w szczególności następujące priorytety strategii:

- 2.1. Wzmocnienie ram normatywnych: Działania w ramach celu nr 1 mają na celu zapewnienie, aby państwa członkowskie zharmonizowały swoje ustawodawstwo z normami międzynarodowymi oraz dysponowały narzędziami umożliwiającymi lepsze wdrażanie konwencji;
- 2.2.2 Kontrola wywozu broni palnej i amunicji do niej: Opracowanie elektronicznego narzędzia MCTA w odniesieniu do celu nr 3 odnosi się do znaczenia kontrolowania legalnego handlu w celu niedopuszczenia do przekierowań na nielegalny rynek;
- 2.2.3 Bezpieczne zarządzanie zapasami BSiL i amunicji: Cel nr 2 obejmuje wiele działań dotyczących bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami, w tym szkolenia urzędników oraz pomoc techniczną i materialną na rzecz poprawy praktyk i infrastruktury, zgodnie z międzynarodowymi standardami MOSAICS i IATG;
- 2.2.4 Odpowiedzialne unieszkodliwianie BSiL i amunicji do tych rodzajów broni: Cel nr 2 obejmuje szkolenia, pomoc materialną, nadzór i certyfikację procesów niszczenia broni palnej i amunicji w przypadku państw, które tego wymagają;

2.2.5 Zagadnienia przekrojowe: Cel nr 3 obejmuje wiele rozwiązań i narzędzi informatycznych służących wspieraniu współpracy i wymiany informacji między państwami regionu.

Aby zmaksymalizować wpływ tych działań, Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA będzie wspierać działania uzupełniające, w tym zmniejszenie popytu na broń palną poprzez realizację działań zapobiegawczych i programy zbierania oraz opracowanie planu działania dla Ameryki Środkowej jako konkretnego narzędzia koordynacji i poprawy działań w tym regionie.

B. Decyzja Rady UE 2011/428/WPZiB z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie wspierania działalności Biura Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozbrojenia w celu realizacji programu działania Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczącego zapobiegania handlowi bronią strzelecką i lekką we wszystkich jego aspektach, zwalczania i eliminowania go ⁽⁶⁾

Decyzja Rady propaguje trzy główne cele: (1) realizacja programu działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach, zarówno na szczeblu globalnym, jak i regionalnym, (2) wspieranie wdrażania międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie oraz (3) wspieranie opracowywania i wdrażania wytycznych technicznych ONZ dotyczących zarządzania zapasami amunicji.

Każdy z tych celów jest spójny z ogólnymi celami szczegółowych postanowień Międzyamerykańskiej konwencji przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych i innych powiązanych materiałów oraz nielegalnemu handlowi nimi (CIFTA) i jej kierunkami działania. CIFTA przewiduje pewne obowiązkowe zalecenia dla państw stron, w tym ustanowienie jurysdykcji w sprawach karnych; obowiązkowe znakowanie broni palnej; prowadzenie rejestrów do celów śledzenia; poprawę kontroli transferu oraz współpracę międzynarodową. Kierunek działania CIFTA na lata 2018–2022 wzmacnia cele państw stron CIFTA w tych obszarach zgodnie z programem działania ONZ i Protokołem przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającym Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.

Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA nadal wdraża programy operacyjne mające na celu wspieranie państw w budowaniu ich zdolności do wywiązywania się z obowiązków wynikających z CIFTA. Etap II ma na celu kontynuację tej pomocy, z uwzględnieniem priorytetów ustanowionych przez państwa strony CIFTA w ramach kierunku działania na lata 2018–2022, w szczególności: 1. Znakowanie i śledzenie broni palnej; 2. Import i eksport; 3. Środki ustawodawcze oraz 4. Zarządzanie zapasami i ich niszczenie.

8. Sprawozdawczość

Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA będzie przygotowywać regularne sprawozdania zgodnie z wynegocjowaną umową o delegowaniu zadań.

9. Koszt całkowity

Łączne szacunkowe środki finansowe, o które Departament Bezpieczeństwa Publicznego OPA zwraca się do UE na realizację etapu II, wynoszą ok. 4,2 mln EUR. Sekretariat Generalny OPA zapewni wkłady rzeczowe na realizację programu i zwróci się o inne wsparcie rzeczowe (takie jak wsparcie udzielone przez rząd hiszpański podczas etapu I).

⁽⁶⁾ Dz.U. L 188 z 19.7.2011, s. 37.